

Idag

KÅSERIET

Sin tid

Allting har sin tid står det i Predikaren 3:1. Men just nu tänkte jag betrakta tiden ur ett inte så teologiskt perspektiv. Inte heller ett einsteinskt perspektiv. Låt oss för ett ögonblick betrakta tiden ur en sociopsykologisk synvinkel. Och kanske språklig. Tiden heter olika saker på olika språk och tiden delas in på olika sätt med olika ord. Kan de här orden hjälpa oss att förstå hur vi människor uppfattar tiden?

Författaren Ray Bradbury har sagt att tiden luktar damm, klockor och människa. Och det är väl inte helt fel. Men visst har man också försökt definiera tiden rent matematiskt. Med ganska svävande resultat. Vi vet ju alla att en månad inte är exakt fyra veckor som den borde vara. Vi tidskonsumenter får försöka klara oss med de månader man erbjuder oss och som är antingen 30 eller 31 dagar långa. Eller hoppsan, ibland 28. Eller till och med 29 dagar. Nej hör nu. Vi är ju sedan barnsben vana vid det här systemet, och det fungerar väl ändå någorlunda. Men tänk om det kommer en utomjording som är nyfiken på vår tideräkning. Och vi svarar: Jo, visst har vi en matematisk enhet för månvarv, men dess längd varierar förstås lite...

Kanske lika bra att hen för hem igen.

” Men tänk om det kommer en utomjording som är nyfiken på vår tideräkning. Och vi svarar: Jo, visst har vi en matematisk enhet för månvarv, men dess längd varierar förstås lite...

Det svenska ordet tid har förresten släktingar i många indoeuropeiska släktspråk, till exempel engelskans *time* som betyder tidvatten. Och det kunde vårt ord tid också betyda för länge sen. Det fornsvenska *tid* kunde också betyda bland annat gudstjänst och menstruation. Den gemensamma betydelsenämnamnaren var någonting återkommande och begränsat.

Men hur är det med finskans ord för tid, alltså *aika*? Förutom just tid verkar *aika* att under århundradena ha betytt också väder, långsam, onödig, gammal och ganska... Avledningarna till *aika* är dessutom oräkneliga: *aikainen, aikuinen, aikaisin, aikailla, ajoittain*. En som på finska inte är tidig utan snarare sen kallar man *myöhäinen*. Vad är detta *myöhä*? Ordstammen *myö-* kan betyda bland annat vara med, luta, ge efter, dra sig tillbaka, vända om.

Min första kontakt med adjektivet *myöhäinen* skedde i mitt finskspråkiga dagis i Botby i östra Helsingfors i mitten av 60-talet. Hela dagiset var ute och promenerade och några barn hamnade på efterkälken. Personalen ropade på oss med namnen *Matti Myöhäinen* och *Maija Myöhäinen*. Detta metaforiska namnbruk var för mig en kulturchock. Men den varade bara i en sekund. Barn kan.

SNELLMAN

DAGENS BILD

SOL OCH SNÖ. Medan invånarna i södra Finland tvingas traska fram längs bara och gråa gator ser vintervyer helt annorlunda ut längre upp i landet. I Vasa har vattendragen frusit till is, snö täcker marken och också solen har tittat fram, åtminstone i mellandagarna. Christian Nylund har tagit bilden. FOTO: CHRISTIAN NYLUND

SOM I GREKLAND. På bilfria Cheung Chau-ön är takten avsevärt behagligare än i de mer centrala delarna av Hongkong.

Björn Ådahl visar upp sitt Hongkong

Rundtur Ultramoderna skyskrapor och Gucci-butiker. Arbetarstadsdelar med yttersta trångboddhet och gatustånd. Hundratals kilometer vandringsleder i orörd natur. – Charmen med Hongkong är att här hittar du bokstavligen allt, fastslår Yles medarbetare Björn Ådahl som tar HBL:s läsare på en skraddarsydd tur i sin hemstad sedan 22 år.

I Hongkong samsas drygt sju miljoner människor på en yta stor som Ölands. Sedan 1997 tillhör den forna brittiska kolonin åter Fastlandskina.

– Förstagångsbesökaren blir alltid lika förvånad av att höra att hela 40 procent av ytan är beskyddad naturpark, förklarar **Björn Ådahl** när vi träffas på den långa affärsgatan *Nathan Road* som löper genom Kowloon-halvön.

På just denna gata, vid nummer 36-44, finns ingången till en av hans absoluta favoriter, *Chungking Mansion*.

– Det är Hongkongs mest mångkulturella plats med köpmän, affärsständer och restauranger från hela världen och i många våningar. Min hustru och jag bodde här våra första veckor i ett billigt gästhus i ett rum på sex kvadratmeter.

Upp på berget

Chungking Mansion är ett utmärkt exempel på hur kosmopolitiskt Hongkongs centrum är. Utanför är staden däremot synnerligen kinesisk.

– Samtidigt är Hongkong så oerhört omväxlande, påpekar Björn Ådahl och ropar från gatan in en av

stadens runt 18000 taxibilar för en cirka 20 minuters resa upp till en utsiktspunkt på 500 meters höjd, nära toppen av berget Kowloon Peak i naturparken *Ma On Shan*.

Hongkongs taxibilar kör de första två kilometrarna för motsvarande 2,50 euro och hela resan upp kostar oss runt tio euro (100 hongkongdollar).

– Hit upp, förklarar Yles man när vi nått fram, kommer så gott som aldrig några turister. Förutom utsikten och den njutbara stillheten finns här flera fina vandringsleder.

Det finns andra sidor av Hong-

REDAKTÖR
Petra Miettinen
dagbok@ksfmedia.fi

FÖDELSEDAGSANNONSER
Bokning via
annons@ksfmedia.fi

↑ **KUPERAT.** Så här god är utsikten från the Peak, Hongkongs mest kända attraktion.

↓ **MYCKET NATUR.** Hongkong har flera hundra kilometer vandringsleder, som denna på berget Ma On Shan.

KLASSISK KROG. Kantonesiska restaurangen Luk Yu Tea House med dess värdiga, yrkesstolta kypare är en klassisk Björn Ådahl-favorit.

kong än lyx och skyskrapor och det vill vår ciceron visa. Chauffören har väntat, för det är svårt att ropa in en taxi uppe i bergen, och kör nu till arbetarstadsdelen Sham Shui Po.

– Inte heller hit brukar turister hitta. Som du ser levs livet mycket ute på gatan. För att få in mer pengar styckar giriga hyresvärdar upp sina lägenheter i flera enheter och ofta i två våningar, så många hyresgäster bor skamligt trångt och har ohälsosamt lågt till tak, förklarar han när vi stigit ur droskan.

Livet här påminner mycket om det i stora delar av Kina – livligt och

bullrigt, men trots allt också med sin egen charm.

Vår guide tar oss till *Apliu Street*, en gata där det säljs elektronik.

– Hit går nästan bara infödda kineser och du blir inte lurad. Är något en kopia så säger försäljaren det. Här kan du exempelvis billigt få en begagnad eller ny Nokiatelefon av gammal modell.

Det är många tvära kast i Hongkong. Vi tar tunnelbanan från Sham Shui Po till stationen Central, som ligger på själva Hongkongön och är det område vilket tillika är stadens finansiella centrum.

På färjeterminalens pir 6 köper vi varsin Deluxe-biljett för dryga två euro.

– Det kan vara väldigt fullt i andra klass, säger han och vi tar två stolar och går ut och sätter oss på däck för en behaglig tur i solsenket.

Efter 55 minuter (den snabba färjan tar 35) är det dags att kliva av på den bilfria Cheung Chau-ön. När färjan anländer känns det litet som grekiska övärlden, här finns en dominerande huvudgata, *Praian*, med många restauranger och flanerörer.

– Jag och min fru bodde här i 20 år, det är en gammal fiskehamn och marknadsort. *Cheung Chau* är ett utmärkt exempel på Hongkongs kontraster och en härlig ö att bara strosa runt på.

– Går man en bit in på ön kommer man till dess andra sida och där finns ett par av Hongkongs bästa badplatser. Men undvik att åka hit på helgerna för då vimlar det av besökare! varnar Björn Ådahl.

Vy över ön

Snart är det redan sen eftermiddag och dags att åter ta färjan, nu den snabbare, in till staden.

– Mellan klockan 16 och 17 kan det vara svårt att få en taxi för då byter chaufförerna av varandra, berättar Yles man och avslöjar att vi nu ska till Hongkongs mest kända attraktion, *The Peak*.

Vi får en taxi och uppe från utsiktspunkten Victoria Peak eller *Tai Ping Shan* har man en strålände vy

över Hongkongön, Kowloon och delar av de så kallade Nya Territorierna. Ner åker vi med "spårvagnen", som de facto är en kabelvagn och kostar drygt tre euro att åka.

– Den fyllde hundra häromåret. Även om det är långa köer är det värt att vänta för denna åkupplevelse! Hit tar jag alltid mina besökare, förklarar Björn Ådahl.

Kväll på Hongkongön

Vi ska även hinna med en äkta kantonesisk middag. Björn Ådahls fru Karin möter upp och så går vi till *Luk Yu Tea House*, på 24-26 Stanley Street, nära tunnelbanestationen Central.

– Detta är en klassisk Hongkongkrog och kan kanske jämföras med Sea Horse och Kosmos i Helsingfors. Kyparna här har stor yrkesstolthet, är samtliga litet äldre herrar med mycket värdighet, förklarar vår ciceron.

Kantonesiska köket är känt för att kockarna utan kryddor åstadkommer formidabla smakupplevelser. Vi njuter bland annat av stekt duva och kinesiskt Tsingtaoöl samt konstaterar att atmosfären och kyparna i sig gör stället värt att besöka.

– Det bästa med Hongkong? Kan ske att här är så tryggt. Du blir inte bestulen och en kvinna kan promenera mitt i natten i en park helt ostörd, avslutar Björn Ådahl.

TEXT & FOTO SÖREN VIKTORSSON
dagbok@ksfmedia.fi

STIPENDIER

Victoriastiftelsen stöder bildning med över en halv miljon

Victoriastiftelsen har för år 2016 utdelat totalt 587 000 euro för att främja bildningen bland främst kvinnliga svenskspråkiga ungdomar i Finland.

För heldagsforskning har en summa på drygt 300 000 euro fördelats mellan följande stipendiater: Almén Anna-Karin, Antila Christian, Arpalahti Leena, von Boguslawski Julia, Dahlbäck Kajsa, Elgabsi Natan, Holm Johanna, af Hällström Magdalena, Johansson Nina, Kråkström Matilda, Lindgren Jenny, Peltonen Salla, Puranen Anna-Brita, von Schantz Sofia, Stam Åsa, Storsjö Isabell, Svanström Maria och Vuorio Pia.

Dessutom har stiftelsen delat ut 166 studiestipendier ur sina egna medel samt ut de stipendiefonder som förvaltas av den Svea och Sven Lindqvists fond, Nils Holmströms minnesfond, Max Sittkoffs fond och Victoriafonden. Ur dessa fonder kan stipendier utdelas också åt män.

Utöver stipendierna har stiftelsen fattat beslut om att stöda den svenskspråkiga lärarutbildningen vid Helsingfors Universitet. **HBL**

FINLAND 100

Wienerkonsert och konståkning i Hagalund

Esbo inleder firandet av Finlands 100-årsjubileum med en kombinerad konståkningsuppvissning och en wienerkonsert i Hagalund. Tapiola Sinfonietta spelar wienervalser och operasviter tillsammans med sopranen **Vilja Riutamaa** inne i konsertsalen i Kulturcentret, medan konståkaren från Espoon Jäätaiturit och Espoon Taitoluisteluklubi skrintrar i takt till dem i Isträdgården utanför. Konserten visas på två stora tv-skärmar intill skridskobanan.

Alla intresserade är välkomna att delta i skridskoåkningen, det är fritt inträde till Isträdgården. Konserten hålls lördagen den 14 januari klockan 18 vid Kulturplatsen 2 i Esbo. **HBL**

GRANKULLA

Harry Potter-fest på bibliotek

Det är den internationella Harry Potter-dagen den 2 februari och då ställer biblioteket i Grankulla till med fest. Alla trollkarlar, häxor och mugglare är välkomna till biblioteket för att tillverka sin egen gyllene kvick i verkstaden. Man kan också delta i olika Potter-tävlingar.

Festen pågår i två timmar på eftermiddagen och börjar klockan 15 på Thurmansplatsen 6 i Grankulla. **HBL**